

Előfizetési ár:
Egész évre 5 K
 Megjelen minden hétfőn
 reggel 7 órakor
 = Hirdetési díj: =
 egységes árazásba szerint
 számláltak
 Közlemények átvétele csak j l-
 zéssel van megengedve

NAPLÓ

Független hetilap

Szerkesztőség:
 VIII., Nagyfuvaros-u. 6

Kiadóhivatal:
 VII., Dohány-utca 88

TELEFON:

Igazg.: 72-97. Kiadóhiv.: 72-97
 Szerkesztőség: 72-97

A vádtanács.

Irta: Zöldi Márton.

A vádtanács a modern jogi életben a humanizmust képviseli. Garanciája az egyéni szabadságnak. Okos, bölcs és modern intézmény. Az a célja, hogy a gyanúsított, a terhelt ok nélkül ne legyen zaklatásnak kitéve. Ha a vádtanács ítélete szerint törvényes ok nem forog fenn valakinek büntetőjogi üldözésére, akkor egy határozattal megszünteti az eljárást. Minek álljon törvényt egy állampolgár, ha nyilvánvaló, hogy cselekedete se vétségnek, se bűntettnek nem minősülhet.

De a vádtanács a felől is intézkedhetik, hogy szabadlábra helyezzen olyan letartóztatottakat, kiknek fogvatartása perrend szerint nem indokolt. Mert a vizsgálati fogság sohasem lehet cél, legfőlegben kényszerítés. A vizsgálati fogság fizikailag és erkölcsileg mivel sem enyhébb, mint az elítelt fogsága. Már pedig ezekben mindig kétségesnek kell tekintenünk valakinek a bűnösségét, mikor a bírói ítélet és pedig a jogerős ítélet el nem hangzott felette. Igen, azt követeli a jogszolgáltatás etikája, melyet a latin jogi axioma így formulázott meg: *inter dubium mitium*, vagyis kétes esetekben mindig az enyhébb felrognak kell érvényesülni.

Epp erre támaszkodva tisztelettel kellett fogadnunk a budapesti törvényszék vádtanácsának azt a szenzációs határozatát, a melylyel a zugbankárok szabadlábra helyezését az ügyészi indítványval szemben kimondotta. Ezen mitsem változtat az, hogy büntetettöknek találjuk-e a lépre csaló bankárokat vagy nem.

Eddig rendben is van a dolog. Főleg a mi büntetőtörvénykönyvünk szellemében, mely a csalást csak magánvádra engedi üldözni.

Es mégis az a jogi érzésünk van, hogy a bankárok ügyében a vádtanács túllépte a törvény által megszabott intézkedési körét. Nem a szabadlábra helyezéssel, mely tisztán formai okokból történt, hanem azzal a határozatával, a melylyel a könyvek lefoglalásától tiltotta el a nyomozó hatóságot.

Ez a határozat ugyanis a nyomozó hatóság legkardinalisabb jogkörét érinti, sőt turbálja. Lehetetlenséget sohasem szabad senkitől sem követelni, ellenben éppen a nyomozó hatóságnak kell a legmesszebbmenő lehetőséget biztosítani a siker érdekében.

Mert a nürnbergi híres mondás szerint — mely egyáltalában nem olyan abszurdum, mint a minőnek látszik — a tolvajt csak akkor szabad felakasztani, ha elfogják. Ehhez képest a nürnbergi bölcs tanács nem is akadályozta meg a rendőrséget abban, hogy a tolvajokat összefogdossa.

Az analogia — ha kissé erőltetett is — de fennáll. A rendőrségtől a vizsgálóbíró és a vádtanács megkívánta, hogy nyomtérkos gyanúokat szállítson a zugbankárok ellen, de megvonta tőle a szállítási eszközöket.

De még tovább is mehetünk egy lépéssel. Ki tudja, vajon a könyvek átvizsgálása nem derített volna-e ki a gyanúsítottakra nézve kedvező jelenségeket? Ebben az esetben a vádtanácsnak ez a határozata egyenesen beleütközik a törvény szellemébe.

Mert a vádtanács intézményét tisztán a gyanúsítottak, terhelték érdekében alkották, a mit az is bizonyít, hogy a vádtanács ülésén a panaszost, a vádlót személyesen meg sem hallgatják.

Ezért keltett a vádtanácsnak a zugbankárok ügyében hozott határozata általában nyugtalanságot. Ugy appreciálta csaknem minden jogász, mint a jogrend eminens sérelmét. Már pedig humanizmus, formalizmus és az összes izmusokon felül áll a jogrend érdeke!

Panaszunk van . . .

Panaszunk van várpalotai Palotay Rezső úr! Panaszunk van a Lukácsfüti úszodáira. Ugyanis a férfi és női uszoda egymás mellett van s az elválasztó fal: „vékony deszka kerítés”, amelyen részek, mik vannak. A férfi uszodának néhány csintalan, de több nem komoly, sőt szemtelen látogatója állandóan bekopog, leskelődik s alkalmas módokkal szabad tárgyalásokat folytat a nőuszodában. Ha kedve tartja, ám tegye mindenki, de ne szolidnak és családi fürdőnek reklámozott helyen. Eddig még volt egy felügyelő, aki elhessegette a verebeket, hanem ezidén úgy látszik önök uraim, ezt is megspórolták. Hiába, rossz az időjárás, kevés a meleg nap s az a 80 krajcár naponkint, amibe egy ilyen felügyelő kerül, a várpalotai uradalomban hasznosabb szolgálatot teljesíthet, mint megvédeni tisztességes családokat, nőket és serdülő leányokat szemtelen svihákok inzultusaitól. Tessék erős, átláthatatlan választalat csináltatni és ne kristály-víz plakátokat ragasztani fel választalul.

Panaszunk van Kereskedelemügyi Miniszter Úr. Panaszunk van az Ön közömbösségére, amelylyel a magyar feltalálók szemben viselkedik. Mert vannak ám szenális magyar feltalálók, olyan, mint V i r á g és még több. Sőt a fáma azt beszéli, hogy gróf Zeppelin is magyar embertől vásárolta meg aeroplánja tervezetét s most az egész világot betölti a germánia-dicsőség hymnusza. Ilyen a Vikár János festőművész esete is. Olyan repülő gépet konstruált, mely tökéletesebb a Wright és Forman-félenél s minden eddig ismert gépnél. De szegény ember, támogatást pedig nem kap. Így nem tudja elkészíteni. A modeljével is már elért annyit, hogy aránytalan megerheléssel is felemelkedik és fent tartja magát. Igaz ugyan, hogy egyik magánasunk adott 20.000 koronát, de időközben gondnokság alá is helyeztette a családját. Már pedig nézzünk csak át a szomszédokba, ahol a Zepelin-féle tragédiát magáévá tette az egész germán faj és a germán fajnak soha nem látott nagy agitátora: *II. Vilmos* császár. Egy császár, aki fajának prófétájává szegődik, olyan glóriát fon feje köré, amely bennünket is átmelegít tüzes, izzó, forró sugarával. És a császári harsonára ömlő v márká és a vén generális már kovácsolja új gépezetét. És Ön kegyelmes ur, szubvencionál egyes magánérdekeket, csinál vicinális panamákat és segíti a londoni komédiát, azt a híres

paprikajancsi vásári komédiát, amelylyel csuffá tettük magunkat évtizedekig. Ne hallgasson Ön másra, hallgasson szíve sugallatára, jó vérből való vér kering abban és vizsgálja meg becsületesen és adjon lehetőséget annak, hogy egy-egy magyar találmány is utat találjon a világ sokadalmában. Ez a Vikár János kutyafejű magyar, ő azt hiszi, hogy muszáj magyar nevének dicsőséget aratnia nemzetének. Pedig nagy vagyont ígértek külföldi föltalálók a modelljéért, de ő sem a nevéért, sem magyarságát nem adja el. Most egy tekintélyekből álló bizottságot hív össze, mi is ott leszünk, küldjön ön is kegyelmes uram valakit, aki ért hozzá, hogyan kell egy őszinte tehetséget utjában támogatni. Mert szomorú a mi közállapotunk. Mánásaink ellőversenyeznek, elkártyázzák a pénzüket, kétes-szinű szépségekre százezreket költenek, de nincs közöttük egy Brüll Alfréd, aki valamire áldozni is tudna, aki millióval valamelyes célt szolgálna. Szomorú, hogy így van, de muszáj ennek így maradnia?

Nyílt levél

a lipótvárosi, erzsébetvárosi kaszinók, az Otthon írók és hírlapírók köre, a VII. kerületi függetlenségi kör és a jözelevárosi kör igazgatóihoz.

Amikor Molnár Ferenc a Pesti Naplóban a bakkarat szerencsejátékáról kézzelfoghatóan bebizonyította, hogy csalás és a járatlanok kizsebelése, azt hitte mindenki, hogy vége lesz a kaszinói búvóhelyek fosztogatásának.

Most látjuk, hogy itt minden jó szándék hiábavaló. Az áldozatok kizsebelése ép oly mértékben folyik, mint azelőtt s a héten egy képviselő három zugbakkarázó helyen kerek 30.000 koronát vesztett. Legjobb esetben nyerhetett volna 400 koronát.

Tisztelt kaszinók! A bakkarat, mint önök jól tudják, *tiltott játék*. Művelőjét, ha megcsipi a rendőrség, *elítéli* tiltott szerencsejáték miatt. A választójognál is fontos a nyereségvágyból elkövetett bűntettek és vétségek miatt való elítélés, mert elvesztik a választójogot. Társadalmilag a „*kártyás*” fogalom a megbecstelenítő foglalkozások legelsője. Erkölcsileg nemtelen érzésű embert jelent.

A különbség csak az, hogy a rendőrség nem hatolhat be az önök klubhelyiségeibe, mert magánegyesület s a magánjogot tiszteli a hatóság. Tehát önök csak az védi, hogy nem szabad tetten csipni a játékosokat s fűgét mutathatnak a hatalomnak. A városligeti jasszokat ellenben, mert nincs kaszinójuk, a huszonegyért, a ferblírt bekísérik s lecsukják. Tehát: a kaszinón kívül önök gentlemanok, de amikor belépnek és bakkaráznak, vagy azt elnézik, vagy arra alkalmat adnak, *utolsóbbak a legutolsó városligeti csirkefogónál*.

Kereskedők, polgárok, ügyvédek orvosok, kis pénzü emberek ott hagyják keservesen szerzett pénzeiket az önök barlangjaiban, rablóváraiban, amelyeket hazug ürtügy alatt más, nemes célokra alapítottak elődeik. Az ürtügy: a művelődés volt. A cél most: az oda betévedt vagy becsalt vendégek kifosztása. A törvény tehetetlen, a közérköles alszik.

Mi ezt nem nézzük tovább. Felhívjuk a kaszinók és körök igazgatóit, hogy a bakkarat játékot s huszon-

egyvezést szüntessék be a kaszinókban s a további fosztogatásoknak állják útját. Követeli ezt a tisztesség s a közérdek, melynek nem mindegy, hogy a gyanútalan családapákat hol s mily ürügy alatt teszik szerencsétlenekké.

Ha ez a kérésünk *rövid idő* alatt nem teljesül, a Napló elhatározta, hogy tovább megy egy lépéssel. És pedig közölni fogja:

I. azok névsorát, akik a kaszinókban nem tagjai s azok nem is lehetnek vagy nem akarnak, *de oda járnak. Professzionátus kártyások*, akik tehát fosztogatásra utaznak s korrigálják a szerencsét. Ezekkel büntetővétségek a kaszinók, mert beengedik őket.

II. *akik a bakkaratból élnek*, egyéti foglalkozásuk nincs vagy csak melik a dolgot;

III. *a bankárok névsorát*, legyen a bankár, — ügyvéd, orvos, hivatalnok, gyógyszerész, hírlapíró, akik bezsebelik a pénzt, mert a nagy pénz elszítja a kicsinyt;

IV. *a szegényteljes krupié-val állandóan foglalkozók neveit*. Ezek a bankárok szolgálai, a zsebmetszők hűséges alkalmazottjai;

V. *az áldozatok neveit*, a javithatatlan, kifosztott, kártyaszennvedélylyel megvert családapák neveit.

Ha van merszük *tiltott* játékot rendezni, folytatni, játszani, meglátjuk, ezek a baglyok birják-e a nyilvánosságot s van-e erkölcsi bátorságuk azt mondani, hogy helyesen, tisztességesen, gentleman módjára cselekedtek?!

Végül: véleményt fogunk mondani *névszerint a kaszinók igazgatóiról*, akik elnézik ezt a rablást. S provokálni fogjuk válaszukat. Kenyértörésre hozzuk a bakkarat-kérdést. Ha nekik kenyér, nekünk nem az. *Nem leszünk válogatások a tisztogatás eszközeiben*. Reméljük, odáig nem jutunk.

A „Napló”
 szerkesztősége és kiadója.

Bródy Sándor hazajön.

— Üdvözlés. —

Tegnap, — ki emlékezik rá? — még azt mondták róla, hogy elveszett, vége. Megsíratták. Ma egy utólréhetetlen, nemes gesztussal lerázta magáról a virágokat, a koszorúkat, a jó barátok göröngyeit az ellenfelek részvétét s a lejtőn fölfelé lépett: Egyet. A hétmérföldes csizmákkal.

Trónját senki se foglalta el, népe, országa visszavárta s tisztelgetni előtte az új trónfoglaláskor. Visszajött a nagy, kedves, eredeti ember s a szívek ki nyitak előtte. Hát megjöttél, kedves Sándor, kiállt feléje minden igaz szív és elme. Igazában sohase távozott el tőlünk, hiszen velünk, bennünk élt még a Don Quichotte kisasszony, az Emberek, az Ezüst kecske alakjai s bennünk sajgott még a Nap Lovagjának meleg szívvvel megirt története. Csak úgy ment el közülünk, mint a szelíd, jóságos nap-sugár, mely reggel mindig visszatér.

Ime, harmatos reggelen a tiszta Tóth Flórával, a Tanitónóval megjelent előttünk. Virágok nyitották kelyheiket s fűszálak simultak soha el nem muló alakjához. Jöhet áradás, mely elborítja s feledésbe viszi a cifra házikókat, ledönti a gyöngy fákát, ez a csúcs ki fog látszani ormóttan időkig az emberi szellem sima tengeréből. *Csiky* Gergely óta a magyar föld viselői volt Tóth Flórával. Eletté kelt

Most rakjuk alá a talapat, támasz-
szuk erősen, hogy megállhasson ott,
ahova fölemelkedett s ne tántorodhas-
son meg soha. Teremtsünk Bródy-kul-
tuszt. Az íróét. Terjesszük munkáit, ol-
vassuk, megértsük. Kincses bányában
járhatunk, ha őt olvassuk s mennyit
vihetünk el onnan! Mindent. A nagy,
a jószágos szívét. Okos, remegő lelkét.
Érezze, hadd érezze, hogy szeretjük s
becsüljük őt, azért, amit alkotott. És
azért, amit teremteni fog. Mert tőle
várjuk mindazt, ami lelkünk, szívünk
gyönyörűsége.

Arany pohárba bíbor italt töltünk s
köszöntünk Téged Bródy Sándor, nyár-
olján, a te örök tavaszodban: Isten
hozzót! Aldjon az ég!

A kivándorlás boszorkány konyhájából.

Első rész.

— A Napló eredeti tudósítása. —

(S) A kivándorlás kérdésével igen sokan foglalkoztak eddig; egész iro-
dalma támadt e kérdésnek. Foglalkoz-
tak ama gazdasági szövetség emberei, amely
szövetség szállítója a Cunardnak, fog-
lalkoztak az Északi Lloyd hazai soci-
ologusai, akik kimutatták, hogy a rend-
őri intézkedés bárbar dolog. De fog-
lalkoztak a parcellázó bankok jó tollu
emberei is, kik kimutatták, hogy az
egyetlen fórum a parcellázás. Minden
könyv, minden füzet, minden sor ma-
gán viseli a kitűzött cél bélyegét s el-
fogulatlanul nem igen irt még ember
a kivándorlás kérdéseiről, leszámítva
néhány újságcikket, az anketén néhány
felszólalást, melyek belefűltek a
hivatalos demontik tengerébe. Elvégre
1907-ben 32 milliót vettek be a ma-
gyar kivándorlókból a hajós cégek,
melyek üzleti szabás szerint 15%-ot
fordítanak ügynöki s reklám célra.
Négy millió évi szétporlasztott pénz
egy ilyen boldog országban csodát
mível.

Felölleljük a kivándorlási kérdés
egész anyagát. Csupán olyan adatokra
hivatkozunk, melyekről a kormány is
tud, olyan okmányokra, melyeknek
számait is ismerjük. Előre kijelentjük,
hogy abszolút nem hiszünk abban,
hogy bármi körülmények között a ki-
vándorlás borzalmas betegsége segí-
teni lehessen. Évi harminckét milliót a
hajós cégek nem engednek ki kezük
közül. Anyagi kérdés az egész és pedig
nem a kivándorlóké, de a kivándorlás-
ból élőké!

Részekre osztva tárgyaljuk az anya-
got, felesleges mondanunk, hogy min-
den soráért, minden betűjeért, sőt
minden ékezetért vállaljuk a legtelje-
sebb felelősséget mindenkivel szem-
ben.

I. A múlt.

A Tisza kormány meghozta a ki-
vándorlási törvényt s nyomában meg-
kezdődött a legrettenetesebb ember
vásár, amit emberi fantázia kigondolni
képes. A Cunarddal, mint ismeretes, a
megegyezés a következő volt: a Cunard
fizet a hajójegy árából: 20 koronát a
kivándorlási alapból, 10 koronát az
Adria R. T. javára, 5 koronát a Ki-
vándorlási Iroda javára, 15 koronát
fizetett a Cunard ügynökeinek egyes
embere után. Már most a Kivándor-
lási Iroda micsoda? Hivatalos címe:
az Adria m. kir. teng. hajós társaság
személyszállító osztálya. Tényleg be-
jegyzett részvénytársaság, a menetjegy
iroda létesítménye, melynek az Adria-
hoz semmi köze, amit igazolhatunk az
Adria egyik igazgatójának 1907. októ-
berében kelt hivatalos levelével: „Teg-
nap kelt b. levelére értesitem, hogy
miután a Kivándorlási Iroda teljesen
különálló részvénytársaság semmi in-
gerenciát nem gyakorolhatunk” stb.
Ellenben hivatalos levélpapírjain rajta
a magyar korona s Andrássy gróf

töltő rendeletéig a Cunard ügynökök e
címet viselték: M. kir. belügyminiszeri
kivándorlási megbízott. Ömlött a ki-
vándorló. Ügynökök a pályaudvarokon
állítottak fel cimerez bódékat, auto-
mobilukon szállították az embereket.
Bánatban betéti társaságok alakultak a
kivándorlók szállítására. A Fiume mel-
letti Cantridán az Austro Americana
külön utlevél nélküli szállító osztályt
rendezett be. A község házára függesz-
tették ki a Cunard plakátot. Egyes
helyeken a jegyzők kidoboltatták a
hajós cégek hirdeményeit. Nem rész-
letezzük a dolgot, mert a múlté, azt
felesleges említeni, hogy a Cunard
hajók élelmi ellátását az Omge egyik
fiókja, illetve alapítója csipte meg.
Csak az Egyesült Államok bevándor-
lási biztosának 1906. évi jelentéséből
idézzük e sorokat, melyek olvashatók
a Magyar Gyáriparosok Szövetsége
első ankétéje előtt kiadott jelentésben:
„Meg kell borzadnunk a magyar-
országi ügynökök lelkiismeretlensége
felett, mely egész csapat embert küld
a biztos nyomorba vagy megőrül-
lésbe.”

1907 tavaszán egy állami detektiv
utazott egy kivándorlási hajón s jelen-
tésében a belügyminiszter előtt borzal-
mas képeket festett, többek között a
leánykereskedelemtől is. De ekkora
megmozdult az Egyesült Államok kor-
mánya s a magyar kormány is
tenni kellett valamit. A kivándorlási
anketen színjén sulyos vádak hang-
zottak el s Andrássy gróf a legsúlyo-
sabb visszaéléseknek véget vetett. Be-
tiltotta a plakátokat, megszüntette az
állami hivatalos ügynökségeket, de a
multon ő sem segíthetett. A Kivándor-
lási Iroda működni fog 1914-ig, ma-
gyar koronás címer alatt.

Tehát lássuk 1907 tavaszán hogyan
állott a helyzet?

A Cunard volt a hivatalos utirány,
ezen a vonalon utazott a hatóságok
irányította tömeg. Az Austro Americana
vonalán utazott első sorban az utlevél
nélküliek serege, a szökevények csa-
pata, s mindazok, kiket Fiumében el-
csábítottak az ügynökök az olcsóbb
viteldij címén. Mit csinált az Austro
Americana? Minden gázságot, mit el-
lehet követni olyan városban, hol
határrendőrség nincs s hol szörnyű
visszaélések történtek. A fiumei „Fiume”
című lap leleplezései miatt az Austro
Americana sajtóport indított, de a vár-
irat idejére sietett visszavonni panaszát.
A német társaságok remek ügynöki
karral dolgoztak, de az ügynöki fogá-
sukról külön fejezetben fogunk be-
szélni, mert ez a jelenhez tartozik.

II. A fordulat.

1907. év őszén óriási fordulat állott
be a kivándorlásban. Megkezdődött a
visszavándorlás.

És most következik a kormány
bűne. Új képet lehetett volna adni az
egész szomorú kérdésnek s a kormány
olt véglegesen elveszítette a játszmát.
Igen fontos dolog ez, méltóztassanak
megfigyelni a legkisebb részletet is.

Megkezdődött a visszaindulás Európa
szerte. Minden kormány keményen
hozzálátott a munkához. Olaszország
mezőgazdasága szinte feléledt a vissza-
érkező kitűnő anyagtól, Magyarország
pedig mérhetetlen kincset adott a
hajós cégeknek. Elsősorban a vissza-
indulás s munkaközvetítés első idején
direkte rábizta a munkát a Cunard
ügynökségre. Államköltségen utazott ki
az ügynökség egy embere Nápolyba,
hogy összeírja a hazatérőket. A kor-
mány saját pénzén lajstromoztatta
azokat a Cunard részére, kik legköze-
lebb ismét kiakarnak vándorolni!

Andrássy gróf egy hírlapi cikke

kijelentette egy téli reggelen, hogy
eme állítás nem igaz. (Pesti Hírlap,
dec. 9 vagy 10, 11.) S ugyan e nap
a Magyar Hírlap nem olvasva kollegá-
ját, este megírta, hogy a Cunard üg-
nyökség minő remek szolgálatot tett!
De ez még nem elég. A visszatérőket
hozó hajó nem jött direkte Fiuméba,
hanem Triesztbe ment, hol már az
Austro Americana paraszti ruhás em-
bere jött közibük s lajstromozta őket!
Ez történt állami felügyelet alatt! De
mi történhetett a német hajókon, hol
olyan jegyeket adtak ki 3 esztendei
érvénnyel, hogy aki e jeggyel tér
vissza, 25% engedményt kap.

A tanár úr darabot ír.

Prém József és Földes Imre.

— A Napló tudósítójától. —

Akkor még Földes Imre nem írta
meg a „Császár katonáit” s nem volt
„arrivé”. Dehogy. Ismeretlen volt. A
Tudományos Akadémia díjait vitte el
verses tragédiáival négyezer egymás
után. Épen azon az úton volt, hogy
végleg kriptába kerüljön.

A tehetség azonban, mint a hóvirág,
keresztültört a siri takarón. Földes
másfelé indult. Előbb azonban Prém
József tanárral hozta őt össze a sors,
vagy a végzet. Úgy egyeztek meg,
hogy ketten írnak egy darabot s azt
Prém, aki piros székfűt s hihetetlen
unalmas darabjai révén a Nemzeti
Színház írója volt, bejuttatja a Nemze-
tibe. Mindégy lesz az Somlónak.

A darabot Földes Imre meg is írta
versben s átadta a tanár urnak, hogy
tegyen hozzá, amit akar, vagy vegyen
el belőle a siker érdekében. Ez utóbbit
Prém komolyan vette. Egy darabig
halogatta a választ, hümgetett, hogy
majd így, majd úgy, míg egyszer a
Teleky-díj pályázatánál Prém József
díjat nyert. A darab címe volt: „Heli-
koni ünnep”.

Földes valaki figyelmessé tette a
darabra, mely nagyrészt, kis változta-
tásokkal, az ő darabja volt, amelyet
Prémnek átadott. Széled, kedves fiú,
sőt úr Földes Imre. Kiméletesen tudtára
adta Prémnek, hogy elfelejtette odairni
az ő nevét is a darabra. Egyszerűen
elfelejtette.

A derék tanár imigyen válaszolt. —
„Maga, fiam, fiatal s ír még jó darabot
eleget. Magának ugy se kell ez a darab,
se a pénz. Majd viszonzom én ezt
magának valahogy.”

Földes Imre nem mondott se igent,
se nemet. Várt. Közben megírta a
Császár katonáit. S most már igazán
nincs szüksége a tanár úrra. De meg-
fogadta, hogy mutyiba se ír többet
szindarabot.

A Bölöny-birtok parcellázása.

— A Napló tudósítójától. —

A kolozsvári színház volt intendánsa
Bölöny József nagybirtokos észrevette,
hogy a bihari magyarság legnagyobb
baja a földhiány. Nincs föld, amelyet
megvásárolhatnának a parasztok.

Elhatározta, hogy szilasi birtokát
(Biharmegye) eladja. És pedig apró
parcellákra osztva. A birtokért 2.200.000
koronát ajánlott fel vételárul egy buda-
pesti bank, de ő a parcellázást vitte
keresztül ugyanezen árért. Két ember
foglalkozott vele hónapokig, míg most
a környékbeli parasztság s községek
elegendő földhöz jutottak. A híres ven-
deglátó szilasi úri kastély ugyan meg-
szűnik, de annál jobban becsüli a
derék nagybirtokost a föld népe, mely
nem kénytelen kivándorolni, hanem
ittthon földet és munkát talál. A par-
cellázást nem bank és nem pénzinté-
zet hajtotta végre s így a nyereség a
parasztoké maradt.

A fekete gyémántok.

A „Salgótarjáni” is fekete.

— A Napló tudósítójától. —

A „Salgótarjáni köszénbánya rész-
vénytársaság” Arany János-utcai közép-
pontjából egy kétségbeesett fiatal ember
sietett ki a minap. Egyenesen a hajlék-
talanok menedékhelyére tért be, s ott
étlen-szomjan lefeküdt. E szerencsétlen
fiatal embert a Salgótarjáni ravasz fo-
gása taszította a kétségbeesés s: élére.

A nyáron ugyanis megjelent Salgó-
tarjában egy hevesvérű, fékezhetetlen
természetű ifjú, hogy kipihenje kemény
harcokban szerzett fáradalmait. Ez a
fiatal ember végig harcolta a vidéki
városok szennyes csatáit, lealcázta a
húszszorosokat, étel és italhamisítókat,
a balekfogó éjjeli kávésokat, kerítő-
nőket, a társadalom megrontóit. Jutalma
lett a menekülés, sok-sok idézés a
bíróshoz s kézi tusák tömege. Oda-
ment a fekete füstös Salgótarjába.
Pihenésre. Látó szemű ember volt, s
észrevette, hogy a köszénbánya mun-
kásai beteges, nyomorék emberek, in-
kább állatok a nehéz munkától s épen
hogy éhen nem halnak. Egyszerű az
eset. Feltámadt benne a jobb érzés s
röviden elmondta az igavonó barmok-
nak, hogy amíg ők a köszén kiakná-
zásáért métermázsánsként 8 fillért kap-
nak, a bányatársaság derék urainak
van szívük ezért a szénért Budapesten
2 korona 60 fillért zsebrevágni. Tiszta
sor, hogy ezer percentsét nyernek a
munkások bőrén, zsirján, egészségén.

Nosza, lett lóvás-futás Salgótarjániá-
ban. Az igazgatóság ez egyszerű adatok
elbeszélésében lázítást sejtett s mozgó-
sitotta a szolgabíró. Cítálták, büntették
a fiatal embert. N. A.-t, aki felebbezett,
felebbezett s nem ijedt meg. A mun-
kások kezdtek észretérni, de észretért
a direktorium is. Hamar odaadta a fiú
szüleinek a gyár csizmazsállítását. Ez
se használt. A fiú tovább dolgozott a
felvilágosítás érdekében. Megkönyvé-
keztek. Nem használt semmit.

De baj volt. A város a bányától él,
s ha sztrájk üt ki, mit csinál a derék,
hájas polgárság? Utálták az izgatót,
kellemetlenkedett neki mindenki, hogy
menjen el onnan s ne zavarja az üzle-
tet. Neveltséges, mondták, mikor olyan
jó kuncait a munkás. S eddig elége-
delt volt. Sürgették távozását. A fiatal
ember látta, hogy mennyire kell. A gyár
cégvezetője, Desberg Antal magához
hívatta s kérte, menjen Pestre, ott jövő
vár reá. Tanulhat, olvashat s majd
rájön, hogy a töke és a munka minő
viszonyban vannak egymással s mi az
igazi szocializmus. Menjen s helyet
csinál neki az igazgatóságnál.

Itt fenn Pesten a fiú kezébe nyomtak
egy csomó pénzt s hitegették, hogy
nyugodt állást adnak neki, ahol lehül
a vére. Ezzel elbocsátották. Jöjjön mi-
előbb. Kap munkát s hagyja az izga-
tást. A hajszolt, gyöngye fiú belement
a kelepcebébe. Vett könyveket, tanult, a
pénz fogyott. Már arról ábrándozott,
hogy munkás ember lesz s külföldre
megy. Szegény. Egy szép napon azt
adta értésére a postás, hogy Desberg
nincs itthon. A többiek nem tudtak
öröla, úgy mutatták. Nem ismerték.

S aztán sohasem volt otthon a „part-
fogó”. A jómódnak vége lett. A be-
csapott ember éhezett. A salgótarjáni
igazgatók megmenekültek tőle, aki a
köszén uraiban bizott. Nem tudta, hogy
minden köszén fekete s aki vele érint-
kezik is, piszkos lesz. Azt hitte, gyé-
mántot talált.

Pedig csak szén. Piszkos, fekete
szén.

Pikáns tárcák. Az aradi minorita rend a
napokban visszaküldte a Magyar Államot,
azzal, hogy a tárcák tul pikánsak. Ezt a
hihetetlen hírt annál inkább fogadjuk kétel-
kedéssel, mert a M. A. tárcá rovat veze-
tője tudvalevőleg: Szemcz Emil, a neve-
zett lap szerkesztője.

LÓWY JÓZSEF Sirkóraktárában 10 K-tól feljebb remek kivitelű sirkővek
rendkívüli nagy választékban kaphatók.
| Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában.

Minden e szakmába
vágó munkát, teme-
től javítások, vé-
sek és aranyozások
jutányosan és lelki-
ismeretesen készül-
nek.

A tudóvész gyógyítható.

Ezt mondják a betegek.

— A Napló tudósítójától. —

Wettenstein József dr. budapesti orvos azt állította egy orvosi szaklapban, hogy a tudóvész gyógyítható s erre széruma van. Nagy hírlapi háboru keltezett erre, mely azzal ért véget, hogy az orvos sajtóper indított a Magyar Hírlap ellen, mely erősen támadta a szérum feltalálóját. A közlemény szerzője Tarján Vilmos hírlapíró kiszökött Amerikába, a sajtóper azonban tovább folyik s az ősszel végtárgyalás lesz ez ügyben.

A vizsgálat folyamán kihallgatták Antal Jenő, Bischoff Miksa, Sipos Armin, Grimm Ferenc (Törökbalint), Krausz Sámuel (Ujpest) doktorokat, kik egybehangzóan vallották, hogy a Wettenstein-féle szérum jó, sok esetben javulás, sokban teljes gyógyulás mutatkozott. Grimm Ferenc dr. külön beismeri, hogy ha e szer nem lenne, sok tudóvészes betege meghalt volna. Így meggyógyult. Kihallgattak ezenkívül húsz beteget, kik bevallották, hogy a szerumnak köszönhetik életüket. Az orvosok már lemondottak életükről.

Ezen vallomások alapján Wettenstein dr. kártérítési pert is indít a M. H. ellen.

A szérumfeltaláló egyenesen Berlinbe vitte ki találmányát, ahol örömmel fogadták a magyar tudóst, e hónapban valószínűleg meg is vásárolja a német kormány a szabadalmat, mely a tudóvészt megszünteti. Wettenstein 100 gyógyult esetet mutat föl, kikről lemondtak az orvosok s a kinnél most a Koch-féle bacillusnak nyoma sincs. Fáradtságot nem ismer, hogy szerét hozzáférhetővé tegye s százsámra ingyen gyógyítja a betegeket.

Tudósítónk beszélgetést folytatott Kollonich Károlynival, egy cipész-mester feleségével (Lánchid-utca 5.). Gyógyuló beteg ez az asszony, aki a következőket mondta:

— „Ez előtt három hónappal orvosom, dr. Sz. kijelentette, hogy tudóvészem 2-3 nap mulva megöl s menthetetlen vagyok. Emleltem neki Wettensteint, ő erre kijelentette, hogy ez a szer svindli. Mégis eljöttem a doktorhoz. Akkor 40 fokos állandó lázam volt s lesoványodtam. Azóta lázam elmúlt s 10 kiló híztam. Életemet Wettensteinnek köszönhetem. Áldom is öt minden nap családommal együtt.“

Hét beteg mondta ugyanezt.

Csak azt nem értjük, miért kell Wettensteinnek külföldre menni a szerrel? Vagy olyan nagy itt a vaskalaposság, hogy a beteg élete nem számít? Az egyetemen kellene kipróbálni a szeret.

Ugy látszik, hogy ami Magyarországon jó, azt Berlinbe kell vinni. Pedig ez nem szindarab. Nem játék. Itt véresen komoly az ügy: milliók életéről van szó.

A szanatóriumok tőkéje nagyobb hatalom, mint a betegek élete és egészsége. Világosságot kívánunk ebben a kérdésben.

A Magyar Színház.

Előregedett ifjak és valódi öregek színháza: a Nemzeti vegyes podgyász-szal indul a szezonnak. Senki se tudja, mi lesz ebből a színházból, az új igazgató, Tóth Ede fia sem, akit barátság-talanul fogadott a sajtó. S ez jó jel. Talán jobban fogja dicsérni azután.

Programmot csak egy színház ad az őszre. Ez a Magyar Színház, amely harmadéve pocsolva volt. Egy év munkája a komoly, számbavehető színházak közé emelte, s ha Rostand Aiglonja meg is bukott, a Dada és a Császár katonái előadása s a kitűnő személyzet behódította az igaz, jóízű publikumot e színházba. Itt tűnt ki, hogy Beöthy László, ha kell, tud a jobbízű embereknek is adni valamit, nemcsak Gretchent. Egy év alatt megjött a színház jó hírneve, pedig már úgy kerülték ezt a helyet Leszkay András hirhedt rezsimje óta, mint a pokolt s az égő tüzet.

Jó hírét e szezonban meg akarja tartani, sőt növelni a színház. Ezért

eredeti darabokat is ad. Az első lesz Dréghely Gábornak „A szerencse fia“ című könnyebb darabja, utána jön Herczeg Ferenc „Szirius“-a, amelyet Földes Imre művészi érzékeléssel és talentummal alakított szindarabbá. Decem-berben pedig Lengyel Menyhért szatirikus darabja: „Falusi idill“ igyekszik meghódítani a közönséget a Bernard Shaw-féle irányynak. Egyelőre ennyi az, amit a program elárul. Hozzáteheljük még, hogy Molnár Ferenc is szerepelni fog egy színművel a Magyar Színházban, amelynek új rendezője: Vajda László fiatal író.

A Királysínház a Miss Hock van Holland operettel megy eléje a sikernek. A darabot Bródy Miksa dr. fordította.

A Vigszínház a régi verklit forgatja. Új nótája nincs. Új szövege lehet, de a nóta a régi: „Ah, az ideálm te maradsz, disznóság, kövér malac.“ — s.

Abrahám és Társa.

A nagyváradi törvényszék előtt Bányász Henrik ügynök pert indított Dóri István dr. alügyész ellen s 1000 korona megfizetését kívánja. Ezen pernek, melynek augusztus 27-én lesz a tárgyalása, érdekesek az előzményei.

Dóri István dr. ügyvéd Budapesten P. Abrahám Dezső országgyűlési képviselő társa volt. Mikor együttműködésre szerződtek, Bányász Henrik hozta össze a két ügyvédet, jobban mondva, ő keresett társat Abrahámnak, ki Pöpvics Sándor államtitkár sógora s szereplő ember: kellett neki egy ügyvéd, aki dolgozik s megbízható. Ilyenek találta Dóri István dr., aki 5000 korona kaució letetésével belépett az ügyvédi irodába. Dóri drt hamarosan megválasztották pátriájában ügyésznek, s el is ment azzal, hogy összeszámolnak társával s kikapja részét. Sok sürgetésre végre megtörtént a leszámolás, amely meglepetéssel végződött, Dóri drt kevesebbet kapott, mint a mennyire számított. Ellenben letett biztosítékára fedezetet nem tudott kapni.

Ilyen helyzetben jelentkezett Dörinél Bányász Henrik, aki már akkor nem volt Abrahám alkalmazottja, illetve ügynöke. Felajánlotta, hogy az elszámolás hibáit felfedezi s kimutatja, hogy a rövidet huzta az elváltásnál. Megnevezi a tételeket is, ha a befolyandó összeg 10%-át neki adja. Dóri dr. tudomásul vette az ajánlatot, de nem reflektált rá. Ellenben fölkereste Abrahám Dezsőt s követelte kauciója kiadását.

Heves jelenet után végre Abrahám öt darab ezer koronás váltóval fedezte tartozását. Ez időben ugyanis pénz-szűkében volt, s nagyban buzgózkodott a Paraszttank létesítésén, melyet Achim András, Garai Manó, Karahordó Árpád és az Unió volt igazgatója akartak létesíteni. A bank azonban nem létesült, mert a parasztszövetkezetek, a pénzügyi helyek még nem alakultak meg, váltókat adott tehát, amelyek közül már az elsőt megváltották s csak nehezen tudták vele kifizettetni.

Dóri dr. nem vette igénybe Bányász adatait, aki azonban azt vitatja, hogy neki köszönheti Dóri dr., hogy pénzt visszakapta — váltókban. Ezért perli 1000 koronáért Dóri István drt. E perben Abrahám Dezső tanuként lesz beidéve.

Abrahám Dezső ellen különben jelenleg a budapesti törvényszéknél számoltatási per van folyamatban. Egy felétől, ismert cégtől felvett perköltse-geket nem számolta el s a cég most perrel kényszeríti rá.

Hova ne menjünk?

Aki estét kellemesen akarja eltölteni, aki napi munkája után friss levegő után liheg, aki tisztességes variété-műsort akar látni, az ne menjen ki az Amerikai-Parkba, ahol családijával együtt (meg se jelenhetik) minden nagyobb költség (dacára is haza mehet) anélkül, hogy valami féle látványosságban lehet (ne) része. Valóban: a variété színpadon a csodák műsora van: . . . . . Friedmann . . . . . Az európai nivón (alul) álló Moulin Rougeba 25 új szenzációs (rég) szám-(u hölgy) van. (Javított reklám az „Uj Hírek“-ből)

Budapesti erkölcsök

Az állatok sztrájkja.

Összegyűltek a háziállatok, hogy társadalmi helyzetüket a törvényes keretben konszolidálják. A népes gyüleke-zetet a szabad ég alatt tartották. Egy-hangulag a szamarat kérték fel az előadási tiszt betöltésére, ki meleg sza-vakban köszönte meg a megisztelő bizalmat. Aztán elfoglalta az előadói széket és a következőkben adta áltá-lános képét a háziállatok társadalmi helyzetének:

„Tisztelt állat- és elvtársaim! Enged-jék meg, hogy személyes vonatkozásu megjegyzéssel kezdjem rövid előter-jesztésemet. Az emberek, a mi őszarnokaink, bizonyára gunyos mo-solylyal fogják honorálni, hogy önök, tisztelt állat- és elvtársaim a szamarat bízták meg a legfontosabb érdekek képviselővel. Az emberek ugyanis még mindig előítéletek és babonák uralma alatt állanak. Még mindig azt hiszik, hogy a hosszú fül a szellemi korlátoltság kifejezője. Megvallom, ezen csak nevetni tudok. És pedig annyival jobbiztúen kacagok e fölött az emberi butaság fölött, mert hisz az emberek, kik átlag rövid fület viselnek, egyál-(alában nem bizonyultak okosoknak.

Általános helyeslés.) Lehet okosnak nevezni olyan állatfajt, mely kihívó szellemi tulajdonok birtokában a leg-osiobabb rendszert honosítja meg és iktatja törvénybe? Hogy csak egyet említsék, az emberek kiváltságosnak tartják azt az egyént, ki mentül több őst tud felmutatni. Az ilyenekből bá-rókat, grófkot, hercegeket csinálnak. Ez a legnagyobb bornírtság, a melyet emberi vagy állati ésszel elképzelni lehet. Mert tisztelt állat- és elvtársaim a biológiai fejlődés kétségtelenül megállapítja, hogy minden embernek egyforma sokaságu őse van. Az utolsó sarki hordárnak épp annyit, mint a valesi hercegnek. (Ugy van! Ugy van!) És ezt az emberek nem tudják ész-szel felérni. (Közbeiktátsok: Mert hülyék!) Ennél fogva én, a számár,

erről a helyről kijelenthetem, hogy az emberekkel nem érdemes komolyan foglalkozni. Nem pedig azért, mert hiányzik belőlük az értelem komoly-sága. (Általános helyeslés.) És most átterek azokra a komoly feladatokra, miket a közel jövő és az újabb társadalmi alakulatok elének szabnak. (Hall-juk! Halljuk!) Nekünk tisztelt állat- és elvtársaim ugyanazokkal a fegyve-rekkel kell anyagi jövőnk biztosítása érdekében küzdenünk, a melyet a lenyűgzőnk, zsarnokaink használnak. Érttem alatta a sztrájkot. (Éljen!) De ezt a kitűnő eszközt okosan kell hasz-nálni. Élni szabad vele, de visszaérni nem! (Halljuk! Halljuk!) Egy áltá-lános sztrájkjal talán képesek lennénk felforgatni az egész világrendet. Amde gondoljuk meg, hogy sokkal könnyebb valamit felforgatni, mint teremteni. (Igaz! Igaz!) Ez olyan igazság, mely-ről az emberek megelégedkezhetnek, de mi állatok nem. Én az én egyszerű állati eszemmel a jövő boldogsága érdekében inkább alkotni kívánok mint rombolni. Ha egy csapással tönkire akarunk tenni az egész mű-velt társadalmat, akkor nem kellene egyebet tenni, mint sztrájkba küldeni a versenyparipákat! Képzeljék csak el, micsoda felfordulás támadna a modern társadalomban, hol mindenki, mint az éhes sakál rohan a turfra, ha a Lovar-egylet igazgatósága hivatalosan kije-lentené, hogy egy ló sem fut. Haha! Képzeljék csak el az elképpedést, a konsternációt, a kétségbeesést. Min-denki a maga és a más fejét tépné. A totalizátor halkan zokogva, a bookmaker kardjába dölne, s a tippelők, ezek a számalmas, nyomorult alakok, mint a kiverit kutyaq cammogának vissza ouduikba! Mert ezt a mai társadalmat semmi sem izgatja, csak a ló lába. Ez az ő társadalmi ideáljuk, azért lelkesednek, rajonganak, küzdenek és marakodnak. Ez szomorú dolog, de így van. (A gyűlés tovább folyik. Szó-lásra az ökor van följegyezve.)

Lucian.

VASARNAP.

Régen volt a fővárosban olyan va-sárnap éjjel, olyan véres és zajos, mint tegnap. A pincér sztrájk olyan elfajo-lásához az erkölcsöknek vezetett, amely-nek következése igen szomorú lehet a jobb érzésű pincérekre is. A socialista pincérek az éjjel éjjel előtt a New-York kávéház dohány-utcai oldalán belöttek a kávéházba. Szerencsére emberélet nem esett áldozatul. A merénylőket S p a l l e r Tivadar és K i s s Gábor tüzi legények személyében el is fogták. Éjjel után pedig a Rákóczi-uti Mátyás király kávéházba löttek be. Itt már súlyosabb eset is történt. A merénylők F e h é r József rendőrt arcába lötték. A 11 mm. golyó a szájába furódott s ál-kapcsát roncsolta szét. A sebészeti klinikára szállították. A vázsi-kört 66. szám alatt pedig P e t ő István 34 éves kocsiist L i n c z b a u e r Lajos ugy lötte hasba, hogy élet-halál között szállították a Rókusba. Egész reggelig számos helyen történt zavargás és a főkapitányságra egész csomó merénylőt vezettek elő.

— **Betörések.** Schöffer Bódog föld-birtokos VII., Erzsébet-kört 39. sz. a. lakásán tegnap betörők jártak és onnan 2000 korona értékű ruhaneműt ellop-tak. A lakástulajdonos nyaral s a lakás magára volt hagyva. — Egy másik betörés az éjjel történt. László Re-zsóné, Aréna-ut 72. sz. trafikjába tör-tek be és onnan mintegy 460 korona értékű ruhaneműt, ékszerit és britanika szivart loptak el.

— **Elgázolás** A Szarvas-téri villamos kocsirol leugrott B á l i n t Mari cse-lédleány, de oly szerencsétlenül esett a kerekek alá, hogy életveszélyes sé-rüléseket szenvedett. A Rókusba vitték.

— **Üngyilkosságok.** Zepka Rezső ház-mesterrel közös háztartásban élő To-majer Katalin 47 éves munkánő va-várnap délután a III., Lajos-utca 7. sz. házban egy ajtófélfára felakasztotta magát és mire észre vették, meghalt. — A Rózsa-utca irányában, a Kere-pesi-uton egy fán felakaszva, holtan találtak tegnap egy 60-65 év körüli férfit. Ruhája rongyos volt, egyik lá-bán gombos, másikon cugos cipő volt, zsebében 1 krajcár. Személyazonossá-gát megállapítani nem tudták. Mindkét hullát a törvényszéki orvostani inté-zetbe vitték.

P ö s t y é n b ő l távirják: **Wekerle** Sándor miniszterelnök ma Sztérényi ál-lamtitkár kíséretében **Kossuth** Ferenc látogatására Pöstyénbe érkezett. A ven-dégeket a vasuti állomáson Wilozek Frigyes gróf, Nyitra megye főispánja, Fodor dr. orsz. képviselő, Vichovich János főszolgabíró és Pallay Sándor dr. fogadták. A kereskedelmi miniszter egészsége már annyira helyreállott, hogy vendégeivel órák hosszát folyó ügyek-ről tanácskozhatott: Wekerle miniszter-elnök, Sztérényi államtitkár és Pallay dr. társaságában megtekintette a fürdő-hely nevezetesebb pontjait. Wekerle miniszterelnök és Sztérényi államtitkár délután külön vonattal Budapestre utaz-tak.

Besztercebánya, aug. 17. A keresztény szocialista kerület megala-kult. Elnökké **Bodok** Arnold teológiai tanárt választották meg.

Budapesti löversenyek.

Ötödik nap, vasárnap, augusztus 16.

I. **Viztoronyi** díj. 1. Flóridorf, 2. Arle-sien. Tot. 10: 22.

II. **Eladóverseny**. 1. Apatin, 2. King bee. Tot. 19: 15.

III. **Ösömöri** díj. 1. Kis betyár, 2. Rouquin, 3. ViganK. Tot. 10: 123, 20: 37, 24.

IV. **Köttös ivadóverseny**. 1. Tóff, 2. Selma, 3. Hasznos. 10: 17, 20: 26, 58.

V. **Kötőverseny** öndóversenye. 1. Pletyka, 2. Arno, 3. Eszmadta és Isnardie (holt versenyben). Tot. 10: 55, 20: 26, 31, 24, 21.

VI. **Welterhandicap**. 1. Vincens Albert, 2. Scarabaus, 3. Pityu. 10: 157, 20: 65, 258, 119.

VII. **Kötőverseny**. 1. Gracieuse, 2. Grammiére, 3. Pityipalkó. Tot. 10: 77, 20: 47, 26.

Felelős szerkesztő: **Jékeli Károly**
Kiadóhiv. igazg. **Erdész Zsigmond**

Ujságárusítók figyelmébe!

Pályázat. A Napló kiadóhivatala ezennel pályázatot hirdet mindazok részére, akik a Napló hétfői számát az utcán lelkiismeretesen árusítják. Pályázhatik mindenki, akinek elárúrási igazolványa van. Minden hétfőn estig, aki a legtöbb példányt adja el, egy valódi system-roscopt-patent, pontosan járó órát kap ajándékul. Aki pedig karácsonyig a legtöbb példányt adja el: egy valódi, 14 karátos aranyórát és láncot 250 korona értékben is megkapja. Ujságárusítók! A kiadás minden csütörtökön, d. e. 10 órakor VIII., Rökk Szilárd-utca 7. szám alatt: Felber Jenő vendéglőjében.

1908. augusztus 13-án megtartott pályázaton az ígért órát **Schulhof Lipót** (III., Zsigm.-u 44.) ujságárusító nyerte el.

A NAPLO

a következő dohánytözsdekben kapható minden hétfőn kora reggel:

- VI., Teréz-körut 54. Breuer nővérek.
- VI., Andrassy-ut 48. Rohonczy Ilona.
- VII., Erzsébet-körut 54. Braun Janka.
- VII., Erzsébet-körut 51. Özv. Zwillinger Mórné.
- VII., Erzsébet-körut 23. Feuermann Sámuelné.
- VII., Erzsébet-körut 12. Kartschmaroffné.
- VII., Erzsébet-körut 5-7. Rittinger Antalné.
- VII., Erzsébet-körut 2. Özv. Kahs Lajosné.
- VII., Dohány-utca 63B.
- VII., Dohány-utca 55.
- VIII., József-körut 2.
- VII., Rákóczi-ut 50. Jambrikovits.
- VII., Rákóczi-ut 34. Özv. Márkus Henrikné.
- VII., Rákóczi-ut 32. Retter Matild.
- VII., Rákóczi-ut 30. Özv. Kandó Lászlóné.
- VII., Rákóczi-ut 14. Folkmann Jánosné.
- VIII., Rákóczi-ut 1. Sopronyi V.
- VIII., Rákóczi-ut 23. Nyári Margit.
- VIII., Rákóczi-ut 39. Káldi Gizella.
- VIII., Rákóczi-ut 45. Czender Alajosné.
- VIII., Rákóczi-ut 53. Pollák Dávidné.
- VI., Stefánia-ut 12. Hirsch Anna.

VENDÉGLŐ

„a szép svájci nő”-höz.
Szemlőhegyen, Szemlőhegy-u. 14.
(Tulajdonos özv. EGMANN I.-né)

Hires budai borok, frissen csapolt sör, pompás ételek mindenkor kapható. — Főlétes kilátás, kirándulók részére nyitott és fedett terras. (3)

Pfeffermann János

kőfaragó-mester
Budapest, III. ker., Vörösvári-u. 135.
(a temető mellett).

Nagy sírkő-raktár.
Valódi svéd gránit és syonit, magyar, szilicia és olasz márványok nagy választékban. Sírkövek javítása és betűk aranyozása a temetőben legolcsóbban eszközölködik. E szakmában 36 évi működés. Elvállal mindenféle építkezési kőfaragó munkát jutányosan és izélesen. Kölltségvetéssel községesen szolgál. (4)

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott S. Nyári helyisége Aréna-ut 84. Velodrom mellett.

Az előadás kezdete 9 órakor.

„Járgyalás éjfélnél”

Bohózat, írta: Cagliostro.

Továbbá: Türk Berta, Sajó Géza, és Trebitsch Sándor új szülő számaikkal.

Végül: (6)

„Kukukseier”

Bohózat Klinger O. és Tausig O.-tól.

Nappali pénztár a nyári mulatóban d. e. 9-1-ig, d. u. 3-6-ig. Kétféle konyha, mérsékelt árakkal, pontos kiszolgálás. Az előadás után villamos- és omnibusz-közlekedés minden irányban. (7)

ELADÓ

38 éve főnálló, nagyszabású, összes gépekkel felszerelt könyvkötészet állandó megrendelőkkel, nagy munkakörrel a régi tulajdonos haláláért. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal VII., Dohány-utca 88. sz. (7)

Modern 3 szobás lakást

minden mellékkeliséggel, legfeljebb második emeleten, keresek november 1-re. Lehetőleg VII-VIII. kerületben. Ajánlatok ár megjelölésével a kiadóhivatalba küldendők. (2)

Eibisch Adolf utóda

könyvkötészet

Bpest, gr. Zichy Jenő-u. 7.

Modern gépekkel felszerelt, 1870. óta fennálló régi jóhírnevű üzlet. Mindennemű e szakba vágó munkák jutányosan és lelkiismeretesen készülnek. (9)

Szt-Margitszigeti Gyógyfürdők

43,30 C. term. kénes hévírfürdők. Modern berendezésű vizgyógyintézet Halka Lajos dr. orvos vezetése mellett. Svéd gyógygymaszter és masszázis orvosi felügyelet mellett Holmeron Per svéd specialista által gyakoroltatik. Szállodák, vendéglő és kaveház saját kezelesben. Kívánatra teljes penzió. Prospektust küld a Szt.-Margitszigeti gyógyfürdők és szállodák r.t. igazgatóság. (10)

Arvai Ottó Ede

Aréna-uti Udvari kávéházában
(VII., István-ut és Aréna-ut sarok)

ma és mindennap este

36-ik Rácz Laci

a cigányok királya hangversenyez. (11)

BŐR

es talp legjobb gyártmányok czipőfelsőrészek

saját készítmény, óriási választékban, dacára a nagy drágulásnak, rendkívül olcsó árban kaphatók

Gyöngy Sándor bőrgyári raktárában
Budapest, III., Tavasz utca 1. szám.
Elismerő oklevéllel kitüntetve 1904-ben. (13)
Képes árjegyzék ingyen.

JARDIN DE PARIS (PÁRIS-KERT).

Erzsébet Királyné-ut. (A Gorbéaud pavillon mögött)

Kezdődik 9 órakor. Telefon 15-10.

A régi slágerek.

Somai Arthur Káthe Ertholz
Szecsi Magda Else Perna
Fabián Kornélia Lola Lieblich
Ferenzi Károly Max Laurence

Chat Noir Európa első kabarett-jének vendéglátója.

Francia konyha, Regélig cigányzene, Amerikai bar. (14)

Hajnalig zene?

Bérkeosi, villamos és társasokcsiközlekedés. Jegyek előre válthatók Zipsér és Köngnét VI., Andrassyut 4.

Putzer György

Gyógyforrás-Szálloda

Budán, Lukácsfürdővel szemben.

Naponta Ifj. BANDA MARCI hangversenyez. (15)

Liget kávéház

VI., Aréna-ut 33. sz. a.

(a Városligeti nyári színházal szemben)

Egyletek részére külön nyári fedett helyiség. (16)

Megnyit a

„Keleti pályaudvar” nagyszálloda

A keleti pályaudvar indulási oldalán. A legnagyobb komforttal berendezve. Szoba árak 2-40 K-tól kezdve, villamosvilágítással együtt. Utazóknek 30% engedmény. Poszt- és távirat a házban, minden oldalról villamos közlekedés. Tulajdonos Hersch Samu. TELEFON 64-57. TELEFON 64-57. (17)

BLUMLAJOS

kőfaragó és sírkőkereskedő

magyar művészek által tervezett modern síremlékek raktára

Budapesten, VIII., Köztemető-ut 4.

Márvány, gránit- és syenit síremlékek egyszerűbb és diszesebb kivitelben kaphatók, eladás nagyban és kicsinyben.

Elvállal: építkezési-, szobrászati és mindenemű egyéb kőfaragó-munkát, nagyszabású sírboltok, sírszobrok, szent-szobrok, falburkolatok, emléktáblák készítését, valamint helybeli és vidéki temetőkben síremlék javítások, sírfeliratok vésését és aranyozását. (18)

Metropole-szálló

VII., Rákóczi-ut 53. sz.

Valódi magyar fajborok. Kitünő konyha. Elegáns szobák. (19)

Forró artézi fürdővíz

olcsón házhoz szállítatik. — Megrendelhető dohánytözsdekben, vagy telefonon 20-35. (20)

HÓDOSI A.

Aréna-kávéházában

(Aréna-ut és Damjani-ut sarok)

minden este hírneves

RÁCZ GYULA teljes zenekarával hangversenyez. (2)

Beketow Cirkusz Városliget

— Telefon 104-48. —

Este 8 órakor

nagy fényes előadás

az egész új műsorral.

„NINO”

a világ legerősebb embere. 2 autómobil emel fel a benne ülökkel. (22)

A Stefánia Cursó Kávéházban

Stefánia-ut és Thököly-ut sarok.

Minden délután és este

Veszpr. Kis Jancsi

teljes zenekarával hangversenyez. Egész éjjel nyitva. Egész éjjel nyitva.

Esős időben a zárt helyiségben hangverseny. (23)

Putzer György kerthelyiségében

V., Váci-körut 14. — Ma és minden este

BALOGH KAROLY teljes zenekara hangversenyez. (24)

EHM JANOS nagyvendéglőjében

a Nemzeti Színház bérházában, ma este

FARKAS PALI teljes zenekarával hangversenyez. (25)

Üvegbetűk **Bolgár Pál-nál**

V., AULICH.U. 8 Telefon 888 (26)

Gellért (Gartenfeld) Mór

Budapest, III., (Ó-Buda) Lajos-utca 98.

Mindennemű sírkövek raktára

valódi márvány, cienit és granitból.

Temető-munkák és javítások legjobban és legolcsóbban eszközölködnek. (27)

Pongyola-és bluz-specialista

Delain-, batiszt- és kreton-pongolyák. Se-lyemcsipke-, batiszt és zefir-buzok óriási választékban olcsó árak mellett raktáron vannak.

Spitzer Antal, Kigyó-utca 5. Klotild-palota (28)

Tömeges vétel folytán a

PANAMA-KALAPOK

ára 9 és 12,50 frt.

KERTÉSZ PÁL divatnagyruházában

Rákóczi-ut 40. sz. (Népszínházal szemben.)

Telefon 46-79. (29)

Brázay-sósborszesz szappan

Ki súlyt helyez arcbőrénél tisztaságára s azt üde, fehér és bársonypuhává óhajtja tenni, a mosdáshoz csakis **Brázay-sósborszesz-szappant**, mosdóvízbe pedig pár csepp **Kölnivizet** használjon. Brázay-sósborszesz-szappan ára darabonként 70 fillér, 3 darab diszdobozban 2 korona. A Brázay-féle kölni víz — 50, 1.—, 2.— és 4.— koronás üvegekben kapható mindenütt, vagy közvetlenül **Brázay Kálmán cégnél** Budapesten. (30)

Magyarország-Ausztria részére
LANG-ENZERSDORF
(Wien mellett). (5)

CS. ÉS KIR. UDVARI SZALLITÓK
E. MERCIER & Co.
EPERNAY-MARNE

Vezérképviselő Magyarország részére:
BRAUN MIKSA
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10.
Telefon 104-27.

JAHN-féle vendéglő

Budapest, V, kerület, Lipót-körut 10. szám.

Tulajdonos: **GRACHEK FERENC**

(12) Kitünő magyar konyha. Pompás homoki borok, friss csapolású kőbányai Dréher-sörök. Minden kedden és pénteken halászlé. Nagy éttermek. Estélyekre, vacsorákra társaságok részére külön szobák. Előzékeny kiszolgálás.